

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΝΗΜΕΡΩΜΕΝΗ ΕΠΙΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΨΑΛΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ Ι-II

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών & Τεχνών		
ΤΜΗΜΑ	Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΘΙΨ001 ΘΙΨ002	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	1 ^ο – 8 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ιστορικά ενημερωμένη επιτέλεση της ψαλτικής τέχνης Ι-II Historically Informed Performance of Psaltic Art I-II		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Ιστορικά ενημερωμένη επιτέλεση της ψαλτικής τέχνης Ι	2	3	
Ιστορικά ενημερωμένη επιτέλεση της ψαλτικής τέχνης ΙΙ	2	3	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδικευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική Αγγλική (με τη μορφή ανεξάρτητης μελέτης)		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (με τη μορφή ανεξάρτητης μελέτης)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	http://compus.uom.gr/modules/documents/documents.p hp		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα	
<p>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος. Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</p> <ul style="list-style-type: none">• Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης• Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β• Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων	
<p>Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα είναι ικανοί να</p> <ul style="list-style-type: none">- Κατανοούν το πλέγμα των παραγόντων (ιστορικών, κοινωνικών, θρησκευτικών) που καθιστούν Λειτουργική την Ψαλτική τέχνη- Διατυπώνουν και να κοινοποιούν τα πρωτότυπα συμπεράσματά τους, στοιχειοθετώντας τα με επιχειρήματα συνδυαστικής χρήσης πηγών και βιβλιογραφίας αιχμής διαφόρων πεδίων- Εμβαθύνουν στο ιστορικό πλαίσιο μουσικών εκτελεστικών πρακτικών- Προτείνουν αυτόνομα λύσεις σε υπάρχοντα ή ανακύπτοντα προβλήματα επιτέλεσης και διδακτικής με βάση την εξειδικευμένη γνώση και κατανόηση της μακραινώνης Παράδοσης του βυζαντινού χορωδιακού συστήματος και του ιστορικού υποβάθρου του. <p><u>Επίπεδα επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων:</u> Γνώσεις: Επίπεδο 7 Δεξιότητες: Επίπεδο 7 Ικανότητες: Επίπεδο 7</p>	
Γενικές Ικανότητες	
<p>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:</p>	
<p>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις Λήψη αποφάσεων Αυτόνομη εργασία Ομαδική εργασία Εργασία σε διεθνές περιβάλλον Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών</p>	<p>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης Άλλες...</p>
<ul style="list-style-type: none">• Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών• Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις• Λήψη αποφάσεων• Αυτόνομη εργασία• Ομαδική εργασία• Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον• Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών• Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα• Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου• Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής• Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης• Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη	

(3) ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αποτελεί εμβάθυνση σε συγκεκριμένα ιστορικά θέματα που σχετίζονται με την επιτέλεση της Ψαλτικής Τέχνης. Πιο συγκεκριμένα, με έμφαση στην κριτική εξέταση των πηγών και της βιβλιογραφίας και την θέαση του υπό εξέταση αντικειμένου ως μέρος των αντιλήψεων ενός συγκεκριμένου συστήματος θεσμών και αρχών, το μάθημα εστιάζει στις διάφορες πτυχές των ψαλτικών πρακτικών διαχρονικά, οι οποίες, παρά τις επιφανειακές διαφοροποιήσεις τους, διαπνέονται από βαθύτερες κοινές αρχές. Παράλληλα, συνεισφέρει στον προβληματισμό για την ιστορικά ενημερωμένη επιτέλεση της ψαλτικής.

Ενδεικτικά αναφέρονται:

- η παραδοσιακή διδασκαλία της ψαλτικής και οι φορείς της,
- κριτήρια αξιολόγησης των ψαλλόντων από την Παλαιά Διαθήκη μέχρι τα νεώτερα χρόνια,
- θέματα οργάνωσης, ιεραρχίας, αμφίσεσης και λειτουργίας των βυζαντινών χορών,
- τα Οφθίκια του βυζαντινού και μεταβυζαντινού χορωδιακού συστήματος,
- ο χαρακτήρας της κοσμικής λατρείας και η σχέση της με την πολιτική θεολογία του Βυζαντίου,
- η θέση της ψαλτικής στη μοναστηριακή λατρεία.
- η παρουσία ευνούχων-castrati ως ψαλτών-μονωδών,
- η συμμετοχή των γυναικών και των ιερέων στην ψαλμωδία,

Κατά περίπτωση, εντοπίζονται και αναλύονται οι ανάλογες πρακτικές της Δύσης, με στόχο τον εντοπισμό των βαθύτερων κοινών πρακτικών επιτέλεσης

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Πρόσωπο με πρόσωπο, Σεμινάριο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	<ul style="list-style-type: none">- Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία (powerpoint, βιντεοπροβολέας, web streaming-video, διαδικτυακοί τόποι, video/ audio αποσπάσματα, ηλεκτρονικά κείμενα)- Χρήση Τ.Π.Ε. στην επικοινωνία με τους φοιτητές/-τριες (email)- Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας CoMPus
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	Δραστηριότητα Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου Σεμινάρια 26 Μελέτη & Ανάλυση βιβλιογραφίας 4 Γραπτή εργασία 15 Σύνολο Μαθήματος Ι ή ΙΙ 75 (25Ω/ECTS)

<p style="text-align: center;">ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p><u>Γλώσσα εξέτασης</u> Ελληνική, Αγγλική</p> <p><u>Μέθοδοι αξιολόγησης</u> Α) Διαμορφωτική (εργαστηριακή εργασία- επίλυση προβλημάτων): Κατά τη διάρκεια των εβδομαδιαίων μαθημάτων, οι φοιτητές καλούνται να συνεισφέρουν στο εξεταζόμενο θέμα προσεγγίζοντας και αξιολογώντας κριτικά το πηγαίο υλικό που παρουσιάζεται και να συμμετέχοντας στο μικτό διάλογο που αναπτύσσεται.</p> <p>Β) Συμπερασματική (γραπτή εργασία): Οι φοιτητές εκπονούν μελέτη και συγγράφουν εργασία σχετική με τα θέματα που διδάχθηκαν, την οποία παραδίδουν στο διδάσκοντα στο τέλος του εξαμήνου.</p> <p><u>Κριτήρια αξιολόγησης</u> Συζητούνται με βάση παραδείγματα κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και είναι προσβάσιμα μέσω της ηλεκτρονικής σελίδας του μαθήματος στο CoMPus.</p>
---	---

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>- Βιβλιογραφία μαθήματος:</p> <p>Γιαννόπουλος, Εμμανουήλ. <i>Η Ψαλτική Τέχνη. Λόγος και Μέλος στη Λατρεία της Ορθόδοξης Εκκλησίας</i>. Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2004.</p> <p>Μπαλαγεώργος, Δημήτριος, Κρητικού Φλώρα, <i>Τα Χειρόγραφα Βυζαντινής Μουσικής-Σινά</i>. Αθήνα: IBM 2008.</p> <p>- <i>Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη (ενδεικτικά)</i></p> <p>Αλεξάνδρου, Μαρία. "Ιστοριογραφία Βυζαντινής Μουσικής και η αναγκαιότητα έκδοσης Απάντων των έργων μεγάλων μελωργών. Το παράδειγμα του Γρηγορίου Μπούνη Αλυάτη." Στα Πρακτικά του Συμποσίου <i>Ώψεις μουσικής Ιστοριογραφίας, Αθήνα, 15-16 Δεκεμβρίου 2011</i>, συνδιοργάνωση Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α. και του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. <i>Μουσικολογία</i> 21 (2013).</p> <p>Lingas, Alexander. «Hesychasm and psalmody», στο <i>Mount Athos and Byzantine Monasticism</i>, Bryer, A./Cunningham, M. (επιμ.). Λονδίνο: Variorum (1996), 155-168.</p> <p>Moran N. K., <i>Singers in late byzantine and slavonic painting</i>, Leiden: Brill (1986).</p> <p>Νάσσης, Χρυσόστομος, «Αυτοκρατορική έθιμοτυπία και λατρεία. Συνοπτική παρουσίαση τών σχετικών πηγών», <i>Έκκλησία· επίσημον δελτίον τής Έκκλησίας τής Ελλάδος</i>, 88.6 (2011) 398-408.</p> <p>Πάρης, Νεκτάριος. <i>Θέματα Ιστορίας και Αισθητικής της Βυζαντινής Μουσικής</i>. Λευκωσία: Αγία Ταϊσία, 2016.</p> <p>Σπυράκου, Ευαγγελία. <i>Οι Χοροί των Ψαλτών κατά την βυζαντινή παράδοση</i>. Αθήνα: IBM 14, (2008).</p> <p>Στάθης, Γρηγόριος. <i>Τα Χειρόγραφα Βυζαντινής Μουσικής-Άγιον Όρος. Κατάλογος περιγραφικός των χειρογράφων κωδίκων βυζαντινής μουσικής των αποκειμένων εν ταις βιβλιοθήκαις των ιερών μονών και σκητών του Αγίου Όρους</i>, τόμ. Α'-Δ', Αθήνα: IBM (1975-2015).</p> <p>Taft, Robert. "Mount Athos: A Late Chapter in the History of the Byzantine Rite". <i>DOP</i> 42 (1988), 179-194.</p> <p>Χατζηγιακουμής, Μανόλης. <i>Χειρόγραφα Εκκλησιαστικής Μουσικής 1453-1820</i>. Αθήνα: Κέντρο Ερευνών και Εκδόσεων (1980).</p>
